

Verantwoording 2024

Inhoud

Voorwoord.....	3
Algemene informatie	3
Bestuur.....	3
Beleidsplan 2022-2027	4
Financiële positie	4
Activiteiten	4
Noordzee	4
Zoetwaterplassen.....	7
Nederlandse Cariben.....	7
Vooruitblik 2025	8

Voorwoord

Afgelopen jaar is er weer op verschillende manieren een bijdrage geleverd aan het verbeteren van het leven op en in het water. Zo is op Bonaire gewerkt aan het herstellen van koraal en het opruimen van vislijnen, in Nederland is de waterkwaliteit van de Toolenburgerplas en Haarlemmermeersebos plas gemonitord en beter toegankelijk gemaakt voor duikers, en op de Noordzee zijn er waarnemingen gerapporteerd en visnetten, -lijnen en -lood verwijderd. En dat allemaal onder het motto: alle beetjes helpen!

Algemene informatie

De stichting Brave Water Foundation is een Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI), die is opgericht in 2016 te Renkum en sinds 2021, na een bestuurswisseling, gevestigd in De Zilk.

De stichting heeft als doel: "het verbeteren en behoud van (de kwaliteit van het) oppervlakte water en het verrichten van alle verdere handelingen die daarmee in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn".

De BWF is opgericht door een aantal vrijwilligers die vanuit hun betrokkenheid bij het onderwaterleven en de liefhebberij voor de duiksport betrokken zijn geraakt bij de kwaliteit van het oppervlaktewater in Nederland en het Nederlands Caribisch gebied.

Sportduikers worden meer dan andere watersporters geconfronteerd met de veranderingen van het leven in zoetwaterplassen in Nederland, in de Noordzee en in de wateren rond de Caribische eilanden. Door:

- de kwaliteit van het water en de onderwaterflora en -fauna te monitoren in zoetwater, in de Noordzee en in het Caribisch gebied;
- door aandacht te vragen voor bijzondere waarnemingen;
- en door het water zoveel mogelijk te ontdoen van plastic afval, visnetten en lood,

wil de BWF een bijdrage leveren aan het behoud en verbeteren van de (onder)waternatuur en de kennis daarover delen.

Bestuur

Het bestuur van de BWF bestaat uit:

Truus van der Ploeg- van Noort (voorzitter)

Wieger Steinmetz (penningmeester)

Rob van der Ploeg (lid)

Mark Barto (lid)

Alle bestuursleden staan geregistreerd in het UBO-register, hetgeen sinds 2022 verplicht is. De voorzitter en de penningmeester zijn gezamenlijk bevoegd om te handelen, maar voor de besluitvorming is een meerderheid van stemmen van het voltallige bestuur nodig. Bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen geen enkele vergoeding voor hun werkzaamheden.

Het vestigingsadres van de BWF is: *Ruigenhoek 25 2191AG in de Zilk.*

Beleidsplan 2022-2027

Het beleidsplan voor 2022- 2027 is medio 2022 vastgesteld en gaat door op het beleid uit het voorgaande beleidsplan 2016 -2021.

Komende jaren wordt er vooral ingezet op het onderzoek naar de kwaliteit van enkele zoetwaterplassen in Nederland en het monitoren van de onderwaterflora en -fauna aldaar. Verder gaan we door met het in kaart brengen van de bodem en wrakken in de Noordzee, met het werken aan het koraalbehoud rond Bonaire en al deze plekken willen we ontdoen van plastic afval, visnetten en lood en gaan we bijzondere waarnemingen onder de aandacht brengen.

We werken waar mogelijk samen met andere stichtingen met vergelijkbare doelen en bieden een platform waar kennis en informatie beschikbaar is. Op die manier kunnen we een concrete bijdrage leveren aan het behoud en verbeteren van de (onder)waternatuur en de kennis daarover delen. Alles bij elkaar hopen we daarmee de kwaliteit van het oppervlakte water positief te beïnvloeden en het onderwaterleven gezond te houden of te maken zodat de balans zich kan herstellen, zowel in Nederland, in de Noordzee als rond de Nederlandse Cariben. We doen dat samen met sportduikers, vrijwilligers en met andere stichtingen die het onderwaterleven een warm hart toe dragen.

Financiële positie

De financiële positie van BWF is gezond; er zijn voldoende donateurs om de onkosten te dekken. Inmiddels zijn er 11 vaste donateurs die zich middels een overeenkomst verplichten om jaarlijks een bedrag over te maken. Met dit budget zijn de expedities met de Lamlash en de Waterploeg op de Noordzee bekostigd, is er een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de duikcorridor in de Toolenburgerplas, aan het systematisch monitoren van de waterkwaliteit van de Toolenburgerplas en het Haarlemmermeersebos en is weer gewerkt aan het herstel van de koraalriffen op Bonaire. Van alle donaties (ca. €30.000 per jaar) wordt ca. 5% besteed aan overhead kosten; er zijn geen personeels- of bestuurskosten. De overige gelden worden allemaal besteed aan activiteiten en donaties die passen binnen het beleid van de BWF.

Activiteiten

Noordzee

Op dit moment zijn er twee schepen die voor de BWF op de Noordzee activiteiten ontplooiën: de Lamlash en de MS Waterploeg. Net als in 2023 waren er afgelopen zomer veel dagen met veel wind en hoge golven waardoor geplande activiteiten niet door konden gaan. De MS Waterploeg is slechts 4 van de 12 geplande duikdagen uitgevaren en met de Lamlash zijn ook maar 35% van de geplande duikdagen door gegaan.

Inzet Lamlash

Het weer was nooit stabiel genoeg om ver op zee wrakken te onderzoeken. Met uitzondering voor de speciale zoektocht naar de TX-26. De Lamlash heeft de

volgende wrakken bezocht: *Breydon Widgeon*; *HMS Aboukir*; *HMS Cressy*; *HMS Esk*; *Hondsbosch*; *Lelygracht*; *Neurenberg*; *Onbekend, Wrak nr 2332 'Gatwrak'*; *Onbekend, Wrak nr 2767*; *'Gammawrak'*; *SS Emden 3*; *SS Fred Olsen, Wrak nr 2256*; *SS Nautilus*; *SS Trevier*; *TX-26*; *Vaderdagwrak* en *Wrak nr 2166*.

Een aantal wrakken zijn niet meer te bereiken door de aanleg van windparken, vaarroutes en zeeboerderijen. Voor anderen geldt dat er soms grote stukken omgevaren moet worden om deze te bereiken, maar dankzij de corridor door het windpark Hollandse Kust zuid, zijn de wrakken van de Engelse Kruisers beter bereikbaar geworden vanuit IJmuiden.

Het zicht bij de wrakken varieerde tussen 1 en de 10 meter. De conditie van de bekende wrakken is vrijwel ongewijzigd gebleven, maar in de fauna rond de wrakken zijn wel een aantal bijzonderheden te noemen:

- in tegenstelling tot vorig jaar zijn er geen grote hoeveelheden kompaskwallen waargenomen, maar in juni dreven op een diepte tussen 9 en 3 meter wel grote hoeveelheden haarkwallen;
- ook dit jaar waren de grote afwezigen de kabeljauwen;
- in juni zijn op enkele wrakken strengen met eitjes van de pijlinktvis gezien;
- op vrijwel alle wrakken zijn een of meerdere kongeralen gesignaleerd;
- dieren als Noordzee krab, fluwelen zwemkrab en steenbolk zijn massaal op de wrakken aanwezig, maar ook de gehoornde slijmvis en botervis worden vaker waargenomen;
- op het zand rondom de wrakken waren pitvis, zeester/slangster, heremietkreeft, zwemkrab en diverse schelpen te zien;
- de enorme velden met zandkokerwormen die in 2023 massaal aanwezig waren, zijn in 2024 niet waargenomen;
- veel wrakken zijn begroeid met oranje en witte zeeanemonen, maar toch lijkt het aantal af te nemen. Op delen van diverse wrakken komen ze niet voor.

Invasieve exoot in de Noordzee

Duikers van de Lamlash hebben op het wrak van de Neurenberg, 6 km uit de kust van Egmond aan Zee diverse clusters van eikapsels gevonden van de geaderde stekelhoren. Dit is een invasieve exoot die thuis hoort in de Gele zee en de Japanse zee. Sinds de jaren 40 van de vorige eeuw is deze soort bezig met een wereldwijde opmars. Een eerste exemplaar is in 2005 voor de kust van Scheveningen ontdekt. De geaderde Stekelhoren is een carnivoor die zich voedt met schelpdieren en kan grote schade brengen aan de populaties. In 2023 is al eens een volwassen exemplaar op dit wrak aangetroffen en nu zijn 3 clusters met eikapsels waargenomen. Biologen van de Stichting Anemoon maken zich zorgen om de verspreiding van deze slak.

Op zoek naar de TX-26

Van 29 tot 31 juli heeft de Lamlash op verzoek van de Stichting Onderzoek Maritiem Vermisten een zoektocht gefaciliteerd naar de sinds 1970 vermiste viskotter TX-26. Cees Meeldijk van de Stichting OMV heeft uitgebreid onderzoek gedaan en één wrakpositie geselecteerd. Na 12 uur varen met aan boord een nabestaande, reporter en cameraman en OMV/Lamlash duikteam. Het wrak werd gelokaliseerd en kon aan de hand van de letters TX-26 op de boeg met 100% zekerheid geïdentificeerd worden. Voor alle betrokkenen en nabestaanden was dit een belangrijk moment dat mooi in beeld is gebracht in de documentaire "De tijd zal het leren" dat op 23 en 24 december op NH Media is uitgezonden. Op 15 november is een indrukwekkende herdenking gehouden op Texel.

Inzet MS Waterploeg

Voor het monitoren en het schoon maken en houden van de wrakken, is dit jaar ook de MS Waterploeg ingezet. Met dit snelle schip, een gerenoveerde brandblus patrouille boot van 23 meter, kunnen tochten vanuit IJmuiden gemaakt worden met 10 duikers aan boord. Maar alle begin is moeilijk en zeker als het weer niet meewerkt. Van de 12 geplande duikdagen moetsen er helaas 8 afgelast worden vanwege te veel wind en te hoge golven. Op de andere dagen is er geoefend met het zoeken, aanvaren en vastleggen van het wrak en zijn er meerdere duiken gemaakt op de *Lelygracht*, de *Hondsbosch* en de *Breydon Widgeon*. Deze wrakken waren allemaal schoon van netten en lijnen en ook vislood is er nauwelijks gevonden. Opvallend op de *Hondsbosch* was de enorme school jonge zeebolken, die op de andere locaties weer veel minder was, terwijl op de Breydon juist weer opvallend veel zandkokerwormen waren te zien.

Onderwatersymposium van Nationaal Park Oosterschelde

Op woensdag 11 september 2024 hebben we deelgenomen aan het onderwatersymposium van het Nationaal Park Oosterschelde bij Deltapark Neeltje Jans.

Hier werden presentaties verzorgd die het onderwaterleven van de Oosterschelde en de Noordzee in beeld brachten. De unieke 'rotskust' van Zeeland zorgt voor een bijzondere onderwaterwereld. Een wereld die niet alleen mooi en fascinerend is, met kleuren en dieren die doen denken aan een exotische bestemming, maar die ook bedreigd wordt door alle menselijke activiteiten in en rond het water. Sprekers namen ons mee in de stand van zaken en hun activiteiten om deze unieke onderwaterwereld te beschermen.

Sprekers:

- Peter van Rodijnen beroepsduiker en onderwaterfilmer van o.a. De Wilde Noordzee
- Madelon van der Maas hoofd dierverzorging Deltapark
- Frank Zanderink directeur Stichting Rugvin
- Freek Titselaar 20 jaar duikervaring in de Oosterschelde en bestuurslid Stichting de Oosterschelde

Zoetwaterplassen

De Toolenburgerplas

Begin mei hebben we met een aantal vrijwilligers de drijvers vervangen die de linker instap of het 2^e duikgebied aangeven. Deze lijnen zijn bedoeld om duikers een veilige plek te bieden om op te stijgen en te voorkomen dat andere watergebruikers er met hun surfplank of bootje doorheen varen.

Dit 2^e duikgebied is nog niet voorzien van wrakjes en andere prullaria. Duikers moeten het hier hebben van de weelderige begroeiing, de meervallen, snoeken en palingen en van de honderden kleine visjes die hier proberen groot te groeien. Moet het zicht natuurlijk wel een beetje goed zijn, maar dat was het afgelopen jaar helaas niet.

Monitor Haarlemmermeersebosplas en Toolenburgerplas

Helaas waren de condities van de Toolenburgerplas afgelopen jaar niet al te best. Onderwaterfauna heeft met hulp van de BWF de waterkwaliteit van zowel de Toolenburgerplas als de Haarlemmermeersebos plas systematisch gemeten en gemonitord.

Wat iedere duiker al wist; het zicht bleef maar slecht, de plantengroei (daardoor) achter en de biologisch balans zwaar verstoord.

in de Haarlemmermeersebosplas was de situatie nog veel dramatischer. Door sabotage aan de beluchtingsinstallatie heeft deze tussen week 22 en 27 uit gestaan met als gevolg een dramatische explosie van algenbloei en blauwalg, mede door de hoge watertemperatuur van 23°C.

Dit was tijdens het nemen van de watermonsters dan ook duidelijk zichtbaar.

Nederlandse Cariben

Reef Renewal Bonaire februari 2024

El Niño is een natuurverschijnsel in de Grote Oceaan, waardoor sterke opwarming van zeewater plaatsvindt. Nog nooit is de Caribische zee zo warm geweest als afgelopen zomer. Het koraal in heel de Caribische regio heeft het al moeilijk vanwege de gevolgen van klimaatverandering. Daardoor ontstaat het zogenoemde 'coral bleaching'. Dit gebeurt wanneer koralen onder stress staan door veranderingen zoals temperatuur en daardoor helemaal wit worden.

Natuurbeschermers op Bonaire hebben eerder alarm geslagen vanwege een koraalziekte die 'zeer besmettelijk' is voor het rif. De verspreiding van de Stony Coral Tissue Loss disease is alleen maar groter geworden. Ook op Klein Bonaire zijn nu delen van het koraal aan het afsterven. De grootste zorg van de stichting Reef Renewal, een stichting die zich bezighoudt met herstel en bescherming, is dat bepaalde koraalsoorten rond Bonaire helemaal gaan verdwijnen. "Hoewel veel koralen op elkaar lijken, zijn er verschillende soorten met andere DNA. Dit bepaalt ook hoe ze reageren op verschillende omstandigheden."

Momenteel is Reef Renewal bezig met het bouwen van een kwekerij op het land voor koralen, die vervolgens uitgezet kunnen worden op het rif. Zo hopen ze koralen te vermeerderen die een zekere 'weerstand' hebben getoond tegen zowel de ziekte als de stijgende zeetemperaturen.

Voor ons een extra reden om ons in te zetten voor de projecten van Reef Renewal door te helpen bij het schoon houden van de kweekboompjes en het snoeien en uitplanten van jong koraal.

Fishing line clean-up voor Sea Turtle Conservation Bonaire maart 2024

Tijdens het BON DOET een 2-daags vrijwilligers evenement, hebben we geholpen om vislijnen en andere rotzooi onderwater te verwijderen bij Cha Cha Cha beach. Vislijnen zijn gevaarlijk voor zee schildpadden omdat ze daar in verstrikt raken en kunnen verdrinken. Met hulp van Dive Friends, die ons van lucht en snacks voorzag hebben we een zak vol lijnen en plastic verwijderd.

No Waste Caribbean Vibes

Een van de problemen waar Bonaire mee kampt is het plastic afval dat ongevraagd aanspoelt op de oostkust en/of dat gedumpt wordt op de landfill (stortplaats) en dan weer wegwaait. No Waste Caribbean verzamelt plastic afval of afgedankte plastic gebruiksvoorwerpen, versnippert die en maakt er door middel van verhitting weer nieuwe souvenirs of gebruiksvoorwerpen van die op de locale markt verkocht worden. Om dat goede doel te steunen helpen we hen waar dat kan. Zo zijn we een paar dagen gaan helpen om van grote stukken plastic (zoals afgedankt kajaks) kleine stukjes te maken die verwerkt kunnen worden.

Vooruitblik 2025

Veel van onze activiteiten lijken een druppel op een gloeiende plaat. Maar wij zijn er van overtuigd dat vele druppels uiteindelijk toch een verschil kunnen maken. En hoewel we vaak afhankelijk zijn van de weersomstandigheden, zullen we blijven proberen de kwaliteit én de flora en fauna van het oppervlakte water in Nederland en in de Cariben positief te beïnvloeden. Dat blijven we doen door wrakken op de Noordzee te onderzoeken en van lijnen en netten te ontdoen, door enkele zoetwaterplassen te monitoren en te onderhouden en door in de Nederlandse Cariben de zee te ontdoen van plastic afval en vislijnen en te werken aan het koraalherstel.

Namens het bestuur van de BWF
Truus van der Ploeg, voorzitter
April 2025